

Türkiye Doğası

Bülent Gözcelioğlu

Fotoğraf: Bülent Gözcelioğlu
Yer: Salih Adası/ Bodrum.
Derinlik: 30 cm

Bitkiye Benzeyen Hayvanlar

Ülkemiz denizleri barındırdıkları çeşitli canlı gruplarıyla oldukça ilgi çekici. Denizlerimizdeki çeşitliliğinin nedenleri daha önce açıklamıştık. Deniz ekosisteminde yaşayan canlılar farklı yaşam biçimleriyle de dikkat çekiyorlar. Suyun kaldırma kuvvetinden dolayı, sualtı yerçekimsiz bir ortam gibidir. Bunun için bitkiler vücutlarını dik tutarken zorlanmazlar. Hayvanlar da sucul ortama çeşitli biçimlerde uyum sağlamışlar. Bazıları su tabakası içinde devamlı hareket halindeyken, bazıları da belli bir yere tutunarak yaşamlarını sürdürüyorlar. Zemine bağlı yaşayan bazı türlerin dış görünüşlerine bakarak, hayvan oldukları söylenebilir. Bunun yanında bazı türlerin görünümü kara bitkilerine çok benzer. Bu durumu bilmeyen biri onların sualtı bitkisi olduğunu düşünebilir. Hidroyitler de bitkiye benzeyen canlı gruplarından biri. Bunlar, Cnidaria şubesinin en ilkel sınıfını oluşturur ve koloni halinde yaşarlar. Ülkemiz denizlerinde *Aglaophenia* ve *Eudendri-*

um cinsleri yaygın olarak bulunur. Koloninin üzerinde yaşadığı ağaca benzer yapı, koloniyi oluşturan bireylerin salgılarıyla oluşmuştur. Dış iskelet denen bu yapı, kitin içerdiğinden oldukça sağlam olur. Böylece güçlü akıntılar ve dalgaların bulunduğu yerlerde de yaşayabilirler. Bazı hidroyit kolonilerinde dış iskelet üzerinde "hidroteka" denen çan biçiminde bir yapı daha bulunur. Herhangi bir tehlike durumunda hidroyit içeri çekilir. Ardından da küçük bir kapakçık kapanır. Bu kapakçık her kolonide bulunmaz. Üreme özellikleri diğer omurgasız canlılarınkine benzerlik gösterir. Üreme hem eşeyli hem de eşeysiz olabilir. Eşeysiz üreme, genelde tomurcuklanmayla olur. Bunun da farklı biçimleri bulunur. Bazı türlerde yeni bireyler sapların üzerinde, bazılarında yan dallarda oluşur. Yaşlı bireyler koloninin en ucunda kalır. Alttan genç bireyler gelişir ve büyüme devam eder. Eşeyli üremeye, koloninin başka alanlara dağılımı sırasında

gerçekleşir. Üreme zamanı ana kolonilerden yumurta ve spermeler suya bırakılır. Rastgele gerçekleşen döllenme sonucunda döllenmiş yumurtalar aşağıya çökmeye başlarlar. Sert bir zemine gelince buraya tutunurlar. Bundan sonra tekrar eşeysiz olarak çoğalırlar. Dış iskelet oluşmaya başlar ve koloni ağaç biçimini alır.

Hidroyit kolonileri genelde küçük boylu olurlar. Birkaç milimetreden, 10-20 santimetreye kadar olabilirler. Hidroyitlerin tümü yırtıcı olarak beslenir. Bu kadar küçük olmalarına karşın sudaki mikroskopik canlıları avlarlar. Özellikle akıntılı yerleri yaşam alanı olarak seçerler ve böylece avları doğrudan ağızlarına gelir. Ağız çevresinde bulunan ve tentakül denen küçük uzantılarla avlanırlar. Yapışkan özellikte olan bu yapılarla, yakalanan hayvansal tekhücreliler, önce ağza ve oradan vücut içine alınır.

Hidroyitler genelde beyaz, pembe ya da efla-tun renginde olurlar. Gövde kısımları periderm (mantar doku) içerdiğinden bu kısımlar kahverengidir. Bunun yanında bazılarında da biyölü-

Hidroyitler içerdikleri yakıcı hücrelerden dolayı zehirli etki gösterirler.

Fotoğraf: Bülent Gözcelioğlu
Yer: Sarigerme/Muğla. Derinlik: 2 metre

Hidroyitlerde yenilenme becerisi çok gelişmiştir. Herhangi bir yaralanmada, yaralı organ köretilir ve vücuttan atılır. Yerine hemen yeni bir birey oluşturulur.

Fotoğraf: Bülent Gözcelioğlu

Yer: Güvercinlik Koyu/Bodrum. Derinlik: 1 metre

minesans özelliği vardır. Geceleri ışık çıkarırlar. Genellikle denizlerde yaşayan hidroyitlerin çok az bir kısmı da tatlısularında yaşar. Çok farklı ekolojik koşullara uyum sağlama özelliklerine bağlı olarak, çok sığ yerlerden, 1000 m derinliğe kadar olan yerlerde yaşayabilirler. Taşlar, kayalıklar iskele direkleri, iskeleye bağlı halatlar, kabuklu gibi bazı hayvanların üzerleri gibi yerlerde bulunurlar. Yüzerken ya da tüplü dalışlar sırasında fark etmeden dokunulursa vücut üzerine zehirlerini bırakırlar. Hafif bir yanma ve kızarıklığa neden olur. Ancak, zehir etkisi çok fazla değildir ve bir süre sonra geçer.